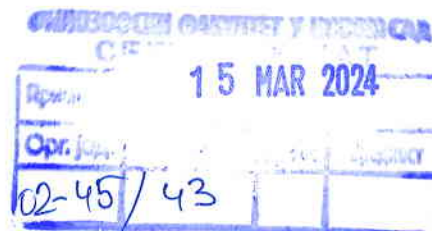

FILOZOFSKI FAKULTET

Izorno veće Filozofskog fakulteta u Novom Sadu

PRIGOVOR NA REFERAT ZA IZBOR U ZVANJE NASTAVNIKA UNIVERZITETA

Predmet:

Dopuna Prigovora na referat za izbor u zvanje redovan profesor za užu naučnu oblast
Sociologija

Novi Sad

15. 03. 2024.

Prof.dr Gordana Vuksanović

gordanavuk@uns.ac.rs

Prigovora na referat za izbor u zvanje redovan profesor za užu naučnu oblast Sociologija dostavila sam 12. 02. 2024. godine. S obzirom na to da su u monografiji "Reč i moć: sociološki aspekti istraživanja političke propagande", a sa kojom kandidatkinja Snežana Stojšin konkuriše za izbor u zvanje redovan profesor, u velikom obimu prisutni različiti vidovi plagiranja, **da bi se stekao potpuniji uvid u obim plagiranja, primarni i sekundarni izvori na koje se autorka poziva u tekstu monografije, ali ih ne navodi u pregledu literature, prikazani su u tabeli (tabela1). Stanovišta mnogih autora kandidatkinja preuzima iz drugih izvora i navodi ih kao izvore koje je sama analizirala.**

Izvori u tabeli su navedeni na način na koji ih autorka navodi u monografiji, sa greškama i bez jedinstvenog pristupa. Navođenje referenci u radu prema različitim stilovima moglo je da predstavlja upozorenje da se sadržaj preuzima iz više izvora. U jednom akademskom radu obavezno je da se dosledno primenjuje jedan stil navođenja referenci. Na ovaj način se omogućava precizno i pregledno razvrstavanje izvora koji su korišćeni prilikom pisanja rada, a potom i lakše pronalaženje potpunijih podataka o njima.

Uočeno je i da neke sekundarne izvore autorka pominje u spisku literature, dok su drugi izostavljeni.

Na primer, na strani 16 se kao sekundarni izvori pominju Cliffe et al., 2000; Corner, 2007; Mearsheimer, 2011; Carson, 2012. Cliffe et al. (2000) i Mearsheimer (2011) se ne navode u Literaturi, dok su Corner (2007) i Carson (2012) upisani.

Na strani 60 monografije autorka se prema Pavloviću (2021a) poziva na sledeće izvore: Kinder, 1986; Warner i Banwart, 2016; Clarke et al, 2004 (izvori su navedeni na način na koji ih autorka navodi u monografiji). Prva dva izvora se ne pominju u Literaturi, ali se pominje treći (Clarke, Sanders, Stewart and Whiteley, 2004). Zanimljivo je da prvi pasus na 120 strani počinje pozivanjem na iste autore (Clarke, Sanders, Stewart and Whiteley, 2004) kao na primaran izvor, ali se na kraju pasusa navode drugi izvori Kustec (2007), odnosno Stojšin (2013). Stanovište koje zastupaju Clarke, Sanders, Stewart and Whiteley (2004) **je u celosti prepričano prema** Kustec Lipicer (2007: 69), **ali bez navođenja strane.** Izvor Kustec (2007) na koji se autorka poziva ne nalazi se u Literaturi.

Tabela 1. Primarni i sekundarni izvori koji su navedeni u tekstu monografije, ali se ne pominju u poglavlju Literatura

Redni broj	Strana u monografiji	Izvori navedeni u monografiji	Lista izvora na kraju rada/Literatura
1.	15	Lassvell et al., 1935	Ne navodi se u Literaturi.
2.	15	Marlin, 2013: 7-10	Ne navodi se u Literaturi.
3.	16	Cliffe et al., 2000	Ne navodi se u Literaturi. Navodi se u tekstu kao primaran izvor.
4.	16	Mearsheimer, 2011	Ne navodi se u Literaturi. Navodi se u tekstu kao primaran izvor.
5.	18, 40	Radenović, 2007: 451	Ne navodi se u Literaturi. Navodi se u tekstu kao primaran izvor.
6.	23, 25, 33, 35	Tomić, 2008	Ne navodi se u Literaturi. Navodi se u tekstu kao primaran izvor (23, 33, 35 strana).
7.	25	Le Bon, 1895	Ne navodi se u Literaturi. Navodi se u tekstu kao primaran izvor.
8.	25	Tard, 1890	Ne navodi se u Literaturi. Navodi se u tekstu kao primaran izvor. Na 25 strani Tard se navodi kao primaran izvor, a na 26 strani kao sekundaran, prema Tadiću (2005) i Sociološkom rečniku (2007).
9.	26	Zeman, 1973: 30	Ne navodi se u Literaturi. Navodi se u tekstu kao primaran izvor.
10.	35, 36	Jevtović, 2008	Ne navodi se u Literaturi. Navodi se u tekstu kao primaran izvor.
11.	40	Zvonarević, 1976	Ne navodi se u Literaturi. Navodi se u tekstu kao primaran izvor.
12.	41	Shils i Janowitz (bez godine)	Ne navodi se u Literaturi.
13.	41	Lasvel (napisano ćirilicom, bez godine)	Ne navodi se u Literaturi.
14.	46	Elull, 2012	Ne navodi se u Literaturi. Navodi se u tekstu kao primaran izvor. Na 46 strani Ellul se tri puta citira, dva puta bez navedene strane. Isti autor navodi se i u tabeli br.3 na 42 strani, ali bez godine objavljivanja. Kao izvor za tabelu upisan je Slavujević (2007).
15.	50	Kenneth Arrow, 1951, 1986	Ne navodi se u Literaturi. Navodi se u tekstu kao primaran izvor.
16.	50	Downs, A. 1957	Ne navodi se u Literaturi.
17.	50, 51	Atlagić, 2000	Ne navodi se u Literaturi.

			Navodi se u tekstu kao primaran izvor.
18.	52	Lazarsfeld i Berelson, 1940	Ne navodi se u Literaturi.
19.	52	Berelson, Lazarsfeld & McPhee, 1954	Ne navodi se u Literaturi. Navodi se u tekstu kao primaran izvor.
20.	53	Rossi, 1964	Ne navodi se u Literaturi.
21.	54	Lipset, 1969: 249	Ne navodi se u Literaturi.
22.	55	Lipset & Rokkan, 1967	Ne navodi se u Literaturi.
23.	56	Campbell and Kahn, 1952	Ne navodi se u Literaturi. Navodi se u tekstu kao primaran izvor.
24.	56	Campbell, Gurin and Miller, 1954	Ne navodi se u Literaturi. Navodi se u tekstu kao primaran izvor.
25.	24, 35 56, 120	Kustec, 2007 Kustec, 2007: 68 (str.56) Kustec, 2007: 69 (str.120)	Ne navodi se u Literaturi. Verovatno se odnosi na Kustec-Lipicer. Navodi se u tekstu kao primaran izvor.
26.	57	Campbell at all, 1976	Ne navodi se u Literaturi. Navodi se u tekstu kao primaran izvor.
27.	57, 58, 59	Dalton, 2016	Ne navodi se u Literaturi. Na 57 strani navodi Todosijevića i Pavlovića (2020: 36) kao primaran izvor, a na 59 strani Pavlovića (2021: 139). Na 59 strani kod Daltona ne upisuje godinu izdanja.
28.	59, 150	Atlagić, 2012	Ne navodi se u Literaturi. Navodi se u tekstu kao primaran izvor.
29.	59	Mayer, 2017 Na istoj strani: Mayer, C.E, 2017	Mayer, C.E. se ne navodi u Literaturi, ali se navodi Mayer, S.J. Navodi se u tekstu kao primaran izvor.
30.	60	Antonić, 2005	Ne navodi se u Literaturi. Navodi se u tekstu kao primaran izvor.
31.	60	Kinder, 1986	Ne navodi se u Literaturi.
32.	60	Warner i Banwart, 2016	Ne navodi se u Literaturi.
33.	63	Smets & Van Ham, 2013	Ne navodi se u Literaturi. Navodi se u tekstu kao primaran izvor.
34.	63	Todosijević i Pavlović (2017)	Ne navodi se u Literaturi. Navodi se u tekstu kao primaran izvor.
35.	66	Đorđević, 1979	Ne navodi se u Literaturi. Navodi se u tekstu kao primaran izvor.
36.	70, 71	Zain, 2014	Ne navodi se u Literaturi. Navodi se u tekstu kao primaran izvor. Na strani 71 prema Zain (2014) poziva se na Ilengar&Kinder (1978) koji se ne navode u Literaturi.
37.	71	Koen, 1963	Ne navodi se u Literaturi.
38.	75	Craik, 1989: 86	Ne navodi se u Literaturi.
39.	75, 132	Nimo, 1970 Nimo, 1970: 55	Ne navodi se u Literaturi. Navodi se u tekstu kao primaran izvor.

40.	76	Dimitrova & Matthes, 2018	Ne navodi se u Literaturi.
41.	76	Lou, 2013: 16	Ne navodi se u Literaturi. Navodi se u tekstu kao primaran izvor.
42.	76	McNair, 2017	Ne navodi se u Literaturi.
43.	77	Enli & Skogerbø, 2012	Ne navodi se u Literaturi.
44.	77	Puertas et al., 2018	Ne navodi se u Literaturi.
45.	81	Smith and Anderson, 2018	Ne navodi se u Literaturi. Navodi se u tekstu kao primaran izvor.
46.	82	Wired Staff, 2017	Ne navodi se u Literaturi.
47.	82	Mitchell and Holcomb, 2016	Ne navodi se u Literaturi.
48.	88, 89	Balabanić, 2008: 652 Balabanić, 2008: 647	Ne navodi se u Literaturi. Navodi se u tekstu kao primaran izvor.
49.	93	Radenović, 2007: 453	Ne navodi se u Literaturi. Navodi se u tekstu kao primaran izvor.
50.	99	Ritsert, J. (1972)	Ne navodi se u Literaturi. Navodi se u tekstu kao primaran izvor.
51.	99	Mostyn, B. (1985)	Ne navodi se u Literaturi. Navodi se u tekstu kao primaran izvor.
52.	99	Wittkowski, J. (1994)	Ne navodi se u Literaturi. Navodi se u tekstu kao primaran izvor.
53.	99	Veber, 2011: 202	Ne navodi se u Literaturi. Navodi se u tekstu kao primaran izvor.
54.	101, 108	Georgievski, 2007: 12	Ne navodi se u Literaturi. Navodi se u tekstu kao primaran izvor.
55.	106	Avramović, 2010: 450	Ne navodi se u Literaturi. Navodi se u tekstu kao primaran izvor.
56.	107	Strauss & Corbin, 1998: 28	Ne navodi se u Literaturi. Navodi se u tekstu kao primaran izvor.
57.	33, 101, 108, 112	Berelson, 1996: 475 Berelson, 1996: 500 Berelson, 1996: 493-496 Berelson, 1996: 500	Ne navodi se u Literaturi. Navodi se u tekstu kao primaran izvor.
58.	116	Valić-Nedeljković, 2012:5	Ne navodi se u Literaturi. Navodi se u tekstu kao primaran izvor.
59.	119	Swanson & Mancini, 1996	Ne navodi se u Literaturi.
60.	123	Jovanović, Vučićević, 2021: 638	Ne navodi se u Literaturi.
61.	126	Mihajlović, 2009	Ne navodi se u Literaturi. Navodi se u tekstu kao primaran izvor.
62.	132, 133	Matić, 2006: 16	Ne navodi se u Literaturi. Navodi se u tekstu kao primaran izvor.
63.	143	Orlović, 2022: 185	Ne navodi se u Literaturi. Navodi se u tekstu kao primaran izvor.

64.	146, 200	Pralica 2012: 31 Pralica, 2012: 55	Ne navodi se u Literaturi. Navodi se u tekstu kao primaran izvor.
65.	149	Slavujević, 2004	Ne navodi se u Literaturi. Navodi se u tekstu kao primaran izvor.
66.	150	Klačar 2012	Ne navodi se u Literaturi. Navodi se u tekstu kao primaran izvor.
67.	151	Mihailović, 2022	Ne navodi se u Literaturi. Navodi se u tekstu kao primaran izvor.
68.	214	Orlović, 2006:95	Ne navodi se u Literaturi. Navodi se u tekstu kao primaran izvor.
69.	214	Harper, 2002: 13	Ne navodi se u Literaturi.
70.	214	Goffman, 1979	Ne navodi se u Literaturi.

Očigledno je da **mnoge reference navedene u tekstu monografije nisu uključene u Literaturu, kao i da je znatan broj uključenih referenci preuzet od drugih autora. Preuzimanje referenci od drugih autora samo je jedan vid obmane koji ima za cilj stvaranje utiska da je prilikom pisanja monografije korišćena raznovrsna izvorna građa.**

- ➔ Na primer, čuveno Lipsetovo delo "Politički čovek" iz 1960. godine navodi se u poglavlju Literatura, ali se u monografiji na strani 53 pominje preko Stojiljkovića (2012). U Literaturi se navodi na engleskom jeziku. Na koje delo se odnosi izvor Lipset, 1969: 249 (u monografiji na strani 54), ostaje zagonetka jer se ne pominje u Literaturi.
- ➔ U Literaturi se na engleskom jeziku navode i Kac i Lazarsfeld (1955), ali se u tekstu, strana 61, citiraju posredno, preko dela objavljenog na srpskom jeziku: Vilokoks, L.D., Kameron, T.G., Olt, H.F., & Ejdzhi, K.V. (2006). *Odnosi sa javnošću, strategije i taktike*. Beograd: Centar za istraživačku delatnost Ekonomskog fakulteta. Zanimljiv je početak pozivanja autorke na stanovište Kaca i Lazarsfelda (strana 61): "O značaju lidera mišljenja prvi su govorili Kac i Lazarsfeld 40tih godina 20. veka u pomenutoj studiji [...]" Kojoj studiji? Studiju pominju Vilokoks et al. (2006), a ne autorka u tekstu koji prethodi.
- ➔ Pažnju treba posvetiti i autoru koji je naveden u Literaturi, ali **se kao izvor u monografiji navodi preko imena, prezimena, imena i prezimena.**

str. 50: Rui Antunes, 2010: 157; Antunes, 2010: 157

str. 52: Rui Antunes, 2010

str. 53: Antunes, 2010

str. 55: Rui Antunes, 2010: 152

str. 56: Rui, 2010

Kandidatkinja nije uočila da u pregledu literature za rad "Antunes, R. (2010). Theoretical models of voting behaviour. *Exedra Journal*, 4, 145–170" Antunes jedan od svojih prethodnih radova

navodi kao prvu referencu (Antunes, 2008). **Na osnovu nje je mogla da shvati kako pravilno treba da ga navede.** U pregledu literature isti autor naveden je kao Rui A. (2010). Ukoliko bi neko pokušao da preuzme potpunu referencu za rad Antunes (2010), ne bi je pronašao u Literaturi.

Puno ime ovog autora glasi: Rui Jorge da Silva Antunes, a navodi se kao Antunes, Rui.

Zanimljiv je i primer autora koji se na strani 53 monografije navodi kao "Rossi, 1964, prema Antunes, 2010: 146". Problematično je to što je **autorka gotovo u celosti prepisala (u srpskom prevodu)** tekst Antunes-a *Theoretical models of voting behaviour* (strana 146). Čak je stavila i sličan međunaslov – *Socio-demografski model izbornog ponašanja* (strana 52, a koji izvorno glasi: *Sociological model of voting behavior*; Antunes, 2010: 146).

Na strani 55 monografije, drugi pasus, autorka se poziva na izvor "Rui Antunes, 2010: 152" koji je, takođe, **gotovo u celosti prepisala, u srpskom prevodu.**

Navedeno je moguće proveriti na: http://exedra.esec.pt/docs/N4/10C_Rui-Antunes_pp_145-170.pdf

➡ Dilemu nameće i pozivanje na Mayer-a. Da li su - (Mayer, 2017) na 59 strani; (Mayer, C.E, 2017) na 59 strani; (Mayer, S.J. 2017) na 242 strani – ista osoba?

➡ **Posebno zbunjuju literaturni izvori na strani 15 navedene monografije i to iz nekoliko razloga:**

-U poglavlju Literatura, na strani 236, ovaj izvor je naveden kao: Bakir, V., Herring, E., Robinson, P. (2018). Organized Persuasive Communication: A new conceptual framework for research on public relations, propaganda and promotional culture. *Critical Sociology*, Vol 45, Issue 3. Pri tome nisu navedene stranice ovog teksta u časopisu.

-Pravi naziv izvora glasi: Bakir, V., Herring, E., Miller, D., & Robinson, P. (2018). Organized Persuasive Communication: A new conceptual framework for research on public relations, propaganda and promotional culture. *Critical Sociology*, 45(3), 311-328. **Očigledno je da je izostavljen jedan od autora (David Miller).**

-Na 15 i 16 strani monografije, autorka, što je sasvim očigledno, **preuzima izvore iz gore navedenog teksta**, kao što su: Marlin (2013), Cliffe et al. (2000), Mearshmeir (2011), **koje ne navodi u Literaturi.**

Potpune reference ovih izvora glase:

Marlin, R. (2013). *Propaganda and the Ethics of Persuasion*. 2nd ed. Ontario: Broadview Press.

Cliffe, L., Ramsay, M., & Bartlett, D. (2000). *The Politics of Lying*. Houndmills: Palgrave Macmillan.

Mearsheimer, J. (2011). *Why Leaders Lie*. London: Duckworth Overlook.

-U istom pasusu (strana 15), opet koristeći gore navedeni tekst, kandidatkinja navodi sledeći izvor:

Lasswell, H., Casey, R., & Smith, B. L. (1935). *Propaganda and Promotional Activities*. Chicago, IL: University of Chicago Press. Međutim, ovaj **izvor nije naveden u Literaturi**.

Umesto njega (strana 15), u Literaturi stoji izvor: Lasswell, H. (1927). The Theory of Political Propaganda. *American Political Science Review*, vol 27, no. 3, aug. 1927, <https://doi.org/10.2307/1945515>.

Potpuna referenca ovog izvora glasi:

Lasswell, H. D. (1927). The Theory of Political Propaganda. *American Political Science Review*, 21(3), 627-631.

-Posebno začuđuje to da se autorka poziva (strana 15) na čuveno delo Waltera Lippmanna "Public Opinion" (1922), takođe preko teksta Bakir, V., Herring, E., Miller, D., & Robinson, P. (2018), gde **navodi čak i iste strane parafraziranja Lippmanna (43-44)**, iako ga navodi u Literaturi.

-Kao dokaz za sve navedeno donosimo deo spominjanog teksta Bakir, V., Herring, E., Miller, D., & Robinson, P. (2018): "the term propaganda is usually associated with nefarious communication and most current definitions include the notion of manipulation (Corner, 2007; Lasswell et al., 1935; Lippman, 1922: 43-44; Marlin, 2013: 7-10)."

Navedeno je moguće proveriti na:

<https://journals.sagepub.com/doi/full/10.1177/0896920518764586>)

➡ Na strani 20, fusnota 3, autorka prepričava Stojiljkovića bez navođenja godine izdanja, a na osnovu koje bi se preko pregleda literature dobile informacije o radu u kome je pomenuto stanovište izloženo. Kao izvor autorka upisuje svoju doktorsku disertaciju, Stojšin (2013). Stojiljković se ne pominje ni u pasusu na koji se fusnota odnosi. **Ne samo da izvore navodi sa skandaloznom nepreciznošću već preuzima i tuđa stanovišta.**

➡ Na stranama 42 i 43 autorka piše o propagadnim tehnikama. Prvi pasus na 43 strani završava sa navođenjem izvora (Stojšin, 2013). Na osnovu fusnote 14, strana 43, uočava se da je izvor Šibera (1998: 317-319). Drugi pasus na strani 43 kandidatkinja započinje navodeći Šibera kao izvor (1998: 319), a njegovo tumačenje završava upisujući kao izvor svoju neobjavljenu doktorsku disertaciju (Stojšin, 2013).

➔ Na strani 47, prvi pasus, **autorka parafrazira Isakovića (1991: 62), ali ga ne pominje kao izvor** već upisuje Stojšin (2013). Isaković se uopšte ne pominje u okviru ovog pasusa.

Potpuna referenca za Isakovićevo delo: Isaković, Z. (1991). *Uvod u propagandu*. Beograd: Zavod za udžbenike i nastavna sredstva.

➔ Na strani 51, fusnota 17, kao izvor u kome se nalaze opširnije informacije o psihološkom modelu izbornog ponašanja pominje se Atlagić (2000) koji nije naveden u literaturi. Fusnota doslovno glasi: opširnije vidi u Slavujević 2007, Atlagić, 2000. Nelogičnost je u tome što se na prethodnoj strani, strana 50, na kraju trećeg pasusa kao izvor navodi: opširnije vidi u Atlagić, 2000; Slavujević, 2007. **Činjenica je da je nepreciznost u navođenju izvora u tolikoj meri izražena da se informacije iz mlađeg izvora (2007. godina) navode preko starijeg (2000. godina).**

➔ Na strani 52, prvi pasus posle poglavlja 4.1.1. Socio-demografski model izbornog ponašanja, autorka kao izvor navodi Slavujević (2007). U većem delu pasusa, od “[...] da će pripadnici određenih klasa [...] traže najbolje kombinacije ovih obeležja” kandidatkinja sa manjim izmenama prepričava Atlagića (2007: 22) i isključuje ga kao autora. U istom pasusu, umesto Lazarsfeld, Berelson i drugi, kao što piše u izvoru koji koristi, autorka upisuje: Lazarsfeld i Berelson. **Čak i da se ne radi o čuvenom delu “The People’s Choice” (1944), neprimereno je oduzimati drugome autorsko pravo.**

U monografiji se pogrešno navodi da je izdavač Columbia University Press. Columbia University Press je izdavač drugog izdanja iz 1948. godine, a ne izdanja iz 1944. godine koje autorka navodi u Literaturi.

Potpuna referenca za ovo delo: Lazarsfeld, P. F., Berelson, B., & Gaudet, H. (1944). *The People's Choice: How the Voter Makes Up His Mind in a Presidential Campaign*. New York: Duell, Sloan & Pearce.

➔ Na strani 53 autorka započinje pasus koji se završava na strani 54. Izvor navodi na početku i na kraju pasusa, na početku **ćirilicom**, a na kraju **latinicom**. U okviru navedenog pasusa kandidatkinja **parafrazira ili dosledno preuzima, ali bez navodnika**, Stojiljkovića (2012: 23, 24). U poslednjem pasusu na strani 54, a koji se završava na strani 55, **od reči do reči su prepisane neke rečenice Stojiljkovića (2012: 24).**

➔ Na stranama 57 i 58 kandidatkinja citira i parafrazira Sartorijevo (2002) stanovište o identifikaciji sa partijom. **Sartori se navodi kao primaran izvor. Problem je u tome što se Sartori citira i parafrazira prema Stojiljkoviću (2012: 25) koga autorka ne pominje, tj. koga autorka plagira.** Navedene su čak i iste strane sa kojih se preuzima citat: Sartori (2002: 283-284). Ako je Sartori naveden u Literaturi, zašto autorka preuzima deo Stojiljkovićeovog rada? Nažalost, **problem se ne završava sa plagiranjem Stojiljkovića. Sartori na koga se poziva**

Stojiljković i Sartori koga autorka navodi u Literaturi nisu ista osoba. Zar je moguće da kandidatkinja nije shvatila da se radi o dva različita izvora, preciznije, o dva različita autora, o knjizi i o članku? Strane koje se navode u monografiji, a sa kojih se preuzima Sartorijevo stanovište, ne mogu "pripadati" članku koji autorka navodi u Literaturi.

Potpuna referenca na koju se Stojiljković poziva:

Sartori, G. (2002). *Stranke i stranački sustavi*. Zagreb: Politička kultura.

Potpuna referenca koju autorka navodi u Literaturi:

Sartori, A. E. (2002). The Might of the Pen: A Reputational Theory of Communication in International Disputes. *International Organization*, 56(1), 121-149.

doi:10.1162/002081802753485151

Stojiljković (2012) je jedan od nekoliko autora koji čine osnovu ove monografije. Na strani 47, poslednji pasus, kandidatkinja parafrazira Stojiljkovića (2012: 20) iako su pojedini delovi **doslovno prepisani**. Na strani 48 parafraziraju se prema Stojiljkoviću (2012: 21) činiooci koji mogu uticati na izbornu ponašanje. Osim izostavljanja pojedinih reči, varijable su **od reči do reči prepisane**. Isti pristup uočen je na stranama 54 i 55. Na strani 62, drugi pasus, rečenica "[...] harizmatske veze [...] vrlo značajna varijabla" koja treba da predstavlja uvod u citat koji sledi je **od reči do reči prepisana** (Stojiljković, 2012: 21). **Citat je takođe preuzet iz istog rada Stojiljkovića (2012: 26) i obuhvata oko pola 62 strane**. Na strani 64, prvi pasus, autorka se takođe poziva na Stojiljkovića (2012: 27), ali **ne citira sve delove teksta koje doslovno preuzima**.

➔ Posebnu pažnju zaslužuje i rad autorke Owen (2018) koji se u monografiji navodi od 78 do 82 strane. **Umesto 2018. godine, kao godinu izdanja autorka upisuje 2019. godinu, kako u tekstu monografije tako i u Literaturi. Ne samo da je godina izdanja pogrešna, već ni kod jednog pozivanja na ovaj izvor nije upisana strana.**

Potpuna referenca glasi: Owen, D. (2018). The Past Decade and Future of Political Media: The Ascendance of Social Media. In *Towards a New Enlightenment? A Transcendent Decade* (pp.347-365). Madrid: BBVA.

Na strani 78 tekst "[...] političke uloge društvenih medija u američkoj politici vezan za predsedničke izbore 2008. godine u kampanji Baraka Obame izazivajući promenu u strukturi političkog organizovanja (Owen, 2019). Njegova kampanja poprimila je karakteristike društvenog pokreta sa snažnom digitalnom mobilizacijom građana (Bimber, 2014). Kampanja je iskoristila potencijal društvenih medija za umrežavanje, saradnju i izgradnju zajednice, za personalizovane pozive glasačima (Owen, 2019). " **je preuzet iz Owen (2018: 348). Autorka izostavlja stranu na kojoj se nalazi prevod koji ne citira, a trebala bi. Zapažanje autora koji se u monografiji pominje kao primaran izvor (Bimber, 2014) preuzeto je doslovno od Owen (2018: 348), bez citiranja.**

Grafikon 1. na strani 79 monografije preuzet je iz Owen (2018: 353), ali **bez navođenja strane**.

Grafikon 3 na strani 81 monografije **preuzet je iz Owen (2018: 353), ali bez navođenja Owen kao izvora. Kao referencu kandidatkinja upisuje izvor na koji se poziva Owen, a to je "Pew Research Center, Social-Media Fact Sheet, 2018". Isti izvor je uključen i u Literaturu.**

Na strani 79, prvi pasus preuzet je iz Owen (2018: 350, 352), **bez citiranja i bez navođenja strana.**

Na strani 79, drugi pasus, tekst do "[...] su koristili on lajn izvore" je prepisan iz Owen (2018: 352), **bez citiranja i bez navođenja strane.** Owen podatke navodi prema Gottfried and Shearer (2017).

Na strani 80, drugi pasus, tekst do "[...] i na 18% u 2017. godini" je prepisan iz Owen (2018: 352), **bez citiranja i bez navođenja strane.** Owen podatke navodi prema Guo (2015). Ovaj izvor autorka navodi u pregledu literature za monografiju, ali se u tekstu monografije ne poziva na njega. **Očigledno je da je izvor preuzet iz literature koju Owen koristi u svome radu. Preuzimanje izvora iz drugih radova, a koji se ne pominju u tekstu, je takođe odlika ove monografije.**

Od Owen (2018) preuzeti su još neki radovi koji su navedeni u Literaturi, ali se ne pominju u tekstu monografije:

Owen, D. (2018). *Trump supporters' use of social media and political engagement*. Paper prepared for presentation at the Annual Meeting of the American Political Science Association, August 30–September 2.

Owen, D. (2017a). The new media's role in politics. In F. Gutiérrez Junquera (Ed.), *The Age of Perplexity: Rethinking the World We Know*. London: Penguin Random House.

Owen, D. (2017b). Tipping the balance of power in elections? Voters' engagement in the digital campaign. In T. Towner & J. Baumgartner (Eds.), *The Internet and the 2016 Presidential Campaign* (151-177). New York: Lexington Books.

Na strani 81, drugi pasus je u celini prepisan iz Owen (2018: 353,354), **bez citiranja i bez navođenja strane.**

➡ Na stranama 56-57 **tekst** - Prema njemu neposredne determinante su: partijska identifikacija, imidž partije i kandidata i teme koje partija ili kandidat pokreću u kampanji, odnosno rešenja koja nude za najvažnije probleme. Model uspostavlja hijerarhiju ovih determinanti – partijska identifikacija određuje se kao najopštiji i najznačajniji faktor izborne odluke, a eventualno "skretanje" od glasanja u skladu sa partijskom identifikacijom objašnjava se dejstvom druge dve neposredne determinante (Campbell at all, 1976; ovaj izvor se ne navodi u Literaturi, greška u navođenju je preuzeta iz monografije) – **je od reči do reči prepisan** iz izvora Slavujević (2012:

10). **I pored toga što se radi o citatu, izostali su znaci navoda.** Posle primarnog izvora upisano je i Stojšin, 2013. Do još veće zabune dovodi oznaka za fusnotu 18 (strana 57) koja se odnosi na prethodni tekst, a u kojoj piše: “Opširnije o svakoj determinanti vidi u Slavujević 112-119 strane.” Iako se poziva u monografiji na više radova istog autora, autorka nije upisala godinu izdanja. Navedene strane se ne odnose na prethodno pomenuti izvor (Slavujević, 2012) jer navedeni tekst u tematskom zborniku iz koga je preuzet obuhvata prostor od 9 do 17 strane.

➔ Na 59 strani autorka kao istraživače partijske identifikacije navodi tri primarna izvora: Slavujević, 2002; Atlagić, 2012; Pavlović, 2021. Atlagić (2012) se ne pominje u Literaturi, ali **ne pominje se ni njihov kritičar, Antonić (2005)**, koji se takođe navodi kao primaran izvor.

➔ Drugi pasus na strani 63 započinje navođenjem Todosijevića i Pavlovića (2017) kao primarnog izvora. Rad Todosijevića i Pavlovića iz 2017. godine **nije naveden u Literaturi**. Na kraju istog pasusa primaran izvor je (Smets & Van Ham, 2013). **Smets i Van Ham (2013) nisu navedeni u Literaturi**. Iza zagrade u kojoj se navode ova dva autora upisano je, takođe u zagradi, (Todosijević, Pavlović, 2020). **Na početku pasusa autorka se poziva na rad iz 2017. godine, a na kraju pasusa poziva se na rad iz 2020. godine. Uočava se i da autorka često ne upisuje strane izvora iz kojih preuzima podatke**, čak i kada citira. Todosijević i Pavlović (2020: 42) opisuju metaanalizu “faktora individualnog nivoa koji utiču na izbornu izlaznost”, a koju su realizovali Smets i Van Ham (2013: 356). U monografiji se ne pominju strane ni primarnog ni sekundarnog izvora.

Potpuna referenca: Smets, K., & Van Ham, C. (2013). The embarrassment of riches? A meta-analysis of individual-level research on voter turnout. *Electoral studies*, 32 (2), 344–359.

➔ Na istoj strani, strana 63, autorka citira Grofmana (1983) pozivajući se na Todosijevića i Pavlovića (2020), ali ne navodi stranu na kojoj se citirani tekst nalazi. Grofman (1983) **nije naveden u Literaturi**.

➔ Na strani 66 proces komunikacije se objašnjava preko dva primarna izvora, Fajgelj (2007) i Stojšin (2013). I pored toga što je u tekstu napomenula “prema Fajgelju”, autorka upisuje i svoju neobjavljenu doktorsku disertaciju kao izvor.

➔ Na strani 67 autorka parafrazira Stemlera (2001) navodeći stranu 4 iz njegovog rada. **Izneto stanovište ne pripada Stemleru već Veberu (1990)**, a Stemler ga pominje na prvoj strani svog rada, a ne na strani 4. Iako ne analizira Veberovo delo, ovaj autor je naveden u Literaturi.

Potpuna referenca za Veberovo delo: Weber, R. P. (1990). *Basic Content Analysis*, 2nd ed. Newbury Park, CA: Sage Publication.

➔ Na strani 73 kandidatkinja se poziva na izvor Jevtović i Milutinović (2012: 109). **Strana sa koje se preuzima citat je pogrešno navedena, umesto 109 treba upisati 112.**

➔ Na strani 75 autorka navodi Nimovu klasifikaciju medija. **Osim prezimena, u tekst nisu upisane druge odrednice, godina izdanja i strana. Isti autor se ne nalazi u pregledu literature. Kao primaran izvor autorka upisuje: Stojšin, 2013. Nimova klasifikacija je navedena prema izvoru: Slavujević, 2007: 146-155.**

Potpuna referenca za Nimovo delo: Nimmo, D. D. (1970). *The Political Persuaders: The Techniques of Modern Election Campaigns*. Englewood Cliffs, New Jersey: Prentice-Hall.

➔ Na stranama 94, 102 i 105 autorka se poziva na izvor Stojak (1990) na sledeći način: **Stojak, 1990: 32** (strana 94); **Stojak, 1990: 119** (strana 102); **Stojak, 1990: 48** (strana 105). U monografiji ovaj izvor je naveden ćirilicom sa sledećim odrednicama:

Stojak. R. (1990). Metoda analize sadržaja, u: Pejčić, Bogoljub (ur.), *Metodologija empirijskog naučnog istraživanja*, Beograd: Defektološki fakultet.

U metodološkom priručniku "Metodologija empirijskog naučnog istraživanja" Bogoljub Pejčić je objavio jedno poglavlje iz knjige Rudija Stojaka "Metoda analize sadržaja". Naziv ovog poglavlja je "Osnovni trendovi u analizi sadržaja", a u knjizi se nalazi na stranama **510-518. Očigledno je da strane na koje se poziva autorka monografije ne potiču iz ovog izvora.** Pored navedenog, knjige oba autora štampane su latiničnim pismom.

Potpuna referenca za Stojakovo delo: Stojak, R. (1990). *Metoda analize sadržaja*. Sarajevo: Institut za proučavanje nacionalnih odnosa.

Potpuna referenca za Pejčićevo delo: Pejčić, B. (1995). *Metodologija empirijskog naučnog istraživanja*. Beograd: Defektološki fakultet.

Posle navedenog, ostaje samo jedno pitanje: Ko se u svom radu objavljenom na ćirilicom pismu pozivao na Stojaka? **Prateći izvore kandidatkinje, ne možemo proveriti ono što je napisala.**

➔ Na strani 97 kao izvor za citat koji počinje sa "Iako se počeci [...] razvoja informatičkog društva, odnosno masovnih medija" autorka upisuje Stojšin (2015: 169). Na značaj masovnih medija za razvoj metoda analiza sadržaja ukazao je Kohlbacher (2006: 8) koji se u radu navedenom u Literaturi poziva na svoje prethodnike: Mayring, 2002: 114; Titscher et al., 2000: 55. **Umesto njega, u monografiji se kao izvor navodi autorka. Kohlbacher (2006), Mayring, 2000 (izdanje na engleskom jeziku) i Titscher et al. (2000) su navedeni u Literaturi iako se Kohlbacher (2006) i Titscher et al. (2000) ne pominju u tekstu monografije.** Zanimljivo je da u svom radu koji navodi kao izvor kandidatkinja citira Kohlbacher-a (2006) i to upravo onu rečenicu u kojoj se ukazuje na značaj masovnih medija za razvoj metoda analiza sadržaja (Stojšin, 2015: 171). **Izostavljanjem pomenutog autora, kao i onih na čiji značaj on ukazuje, kandidatkinja preuzima tuđe zapažanje.**

- ➔ Na istoj strani, strana 97, u posljednjem pasusu koji se završava na sledećoj strani parafraziraju se Stojak (1990: 4) i Milić (1996: 578). **Umesto njih, u monografiji se kao izvor navodi: Stojšin, 2013 (bez upisane strane).**
- ➔ Na strani 100, kraj prvog pasusa, autorka se **potpisuje pored citata preuzetog od Šušnjića (1973: 248)**. S obzirom na to da se radi o udžbeniku koji predstavlja nezaobilazan izvor iz oblasti metodologije na našim prostorima, kao i da je naveden u Literaturi, upisivanje neobjavljene doktorske disertacije kao izvora je neprimereno.
- ➔ Na istoj strani, strana 100, autorka parafrazira Gredelja (preciznije, unosi manje izmene u Gredeljev tekst), ali **zaboravlja, kao kod niza drugih izvora da upiše stranu**. Potpun izvor je Gredelj (1986: 18).
- ➔ Na strani 105, prvi pasus, Lasvelova definicija metoda sadržaja navodi se prema Stojaku (1990: 39, 40). **U monografiji je izostavljen izvor.**
- ➔ Na strani 126, teći pasus **počinje sa navođenjem izvora Mihajlović (2009)**. Na kraju Mihajlovićeve tipologije karakteristika parlamentarnih izbora iz 2008. godine kao izvor autorka upisuje Stojšin (2013).
- ➔ Poslednji pasus na 150 strani, a koji se završava na 151 strani, skoro je u celosti preuzet iz izvora Todosijević i Pavlović (2020: 28). U primarnom izvoru tekst glasi: "Kampanja je, međutim, vrlo rano postala **personalizovana i liderska (Atlagić 2012; Slavujević 2012; Klačar 2012)**, s **presudnim naglaskom na određenim karakteristikama imidža partija i kandidata, negativna, a kasnije i „prljava“ (Slavujević 2012)**. Kulminacija toga bile su optužbe o izbornoj krađi s kojima je SNS izašla u javnost neposredno nakon održavanja parlamentarnih izbora i između dva kruga predsedničkih izbora. Bila je to, takođe, kampanja koju je do tada karakterisala najintenzivnija terenska aktivnost, čemu su doprinela i uvedena ograničenja u pogledu zakupa televizijskog vremena, kao i mobilizacija putem Interneta i društvenih mreža (Slavujević 2012)." Na kraju teksta, u monografiji se kao izvor navodi Todosijević i Pavlović (2020), bez upisane strane. U monografiji, na kraju rečenice koja se završava sa "[...] dva kruga predsedničkih izbora **autorka kao izvor ubacuje (!) Todosijević i Pavlović (2020: 35)**. Prethodni deo teksta nalazi se na 28, a ne na 35 strani. **Skandalozno je da se u celovit citat pomenutih autora oni sami ubacuju kao izvor, te da se na taj način stvara privid o sažimanju njihovih zapažanja.**

Sa navedenim primerima se ne iscrpljuju svi propusti ove monografije. Primeri treba da ukažu na obim plagiranja i ozbiljnost navedenih tvrdnji.

Pored različitih vidova plagiranja, rad odlikuju i neprimereno dugi citati. Citati su izdvojeni kao posebne strane (!) u monografiji ili kao delovi teksta. Na primer: strane 22, 28, 31, 37, 49, 54,62,

65, 66, 73, 86, 91, 96, 99, 105, 119, 124 itd. Veoma često, kao što je već pomenuto, autorka ne navodi broj strane u izvoru iz koga je preuzet tekst koji se citira.

U samom tekstu citat bi trebao da ima manje od 40 reči (Publication Manual of the APA 6th ed., p.170.). Citati u tekstu ove monografije imaju i preko 100 reči.

U prvom delu Prigovora navodi se i **često pozivanje na pojedine autore**. Na primer, na rad Slavujevića iz 2007. godine autorka se poziva oko 30 puta. Prema široko prihvaćenim pravilima koja se odnose na navođenje referenci u tekstu (citiranje i parafraziranje) i u pregledu literature, a koja je ustanovila APA (American Psychological Association), ukoliko izvodi iz teksta nekog autora imaju 800 ili više reči neophodna je formalna dozvola vlasnika autorskih prava ili izdavača za objavljivanje (Publication Manual of the APA 6th ed., p.173.). **U analiziranoj monografiji problem ne predstavlja samo obim citiranih ili parafraziranih radova već i različiti vidovi njihovog plagiranja.**

Sticanju utiska o korišćenju različitih izvora prilikom pisanja monografije treba da doprinesu i reference na koje se autorka ne poziva u monografiji, ali su one navedene u Literaturi. Ove reference su većinom na engleskom jeziku i mnoge od njih su, kao što je već pomenuto, preuzete iz pregleda literature drugih autora.

U Literaturi, ali ne i u tekstu monografije, navode se: Berelson, B. (1952); Bogdanović, M. (1981); Budd, R. (1967); Burns, L.S. (2002); Guo, L. (2015); Denzin, N.K. (2007); Illman, D., Clark, F. (2003); Kaljević, M. (1972); Knežević, I. (1984); Kolhbacher, F. (2006); Krippendorff, K. (2004); Kurtić, N. (2007); Mosco, V. (2007); Neuendorf, K.A. (2002); Neuman, W.L. (2007); Nikolaev, A. (2009); Owen, D. (2018); Owen, D. (2017a); Owen, D. (2017b); Palmquist, M. (1980); Segvic, I. (2005); Sjøvaag, H., Stavelin, E. (2012); Schilling, J. (2006); Titscher, S., Meyer, M., Wodak, R., Vetter, E. (2000); Weare, C., Lin, W. (2000); Weber, R.P. (1990) itd.

Na osnovu prethodno navedenog, u monografiji se uočava:

- preuzimanje sadržaja iz drugih izvora bez pozivanja na njih
- doslovno preuzimanje, od reči do reči, sadržaja iz drugih izvora bez citiranja
- dugi citati, do jedne strane
- veliki broj citata i parafraziranja iz pojedinih izvora
- neprecizno navođenje referenci, u tekstu monografije i u Literaturi
- izostajanje podataka o velikom broju primarnih i sekundarnih izvora
- navođenje u tekstu izvora koji se ne pominju u Literaturi (**oko 70 izvora**)
- navođenje u Literaturi izvora koji se ne pominju u tekstu (**oko 30 izvora**)

Citirani i parafrazirani delovi iz radova drugih autora ne služe kandidatkinji kao osnova za razvijanje sopstvenog stanovišta već se, doslovno, "slažu" jedan iza drugog. Očigledno je da rad

ne pruža ni teorijski ni metodološki doprinos tumačenju sociološkog aspekta u istraživanjima političke propagande. Podaci empirijskog istraživanja svedeni su na površnu deskripciju bez i najmanjeg pokušaja da se teorijski uobliče, što bi ovaj rad učinilo značajnim za sociološko tumačenje predmeta istraživanja. Empirijska građa nije iskorišćena niti za preispitivanje metodoloških prednosti i nedostataka metoda analiza sadržaja niti za ukazivanje na značaj sociološkog pristupa u istraživanjima političke propagande.

Pitanje nije da li kandidatkinja ima uslove za izbor u zvanje redovan profesor već, s obzirom na argumentovan Prigovor koji je upućen prilikom izbora u zvanje vanredan profesor, kao i na kvalitet monografije, da li ispunjava minimalne uslove za izbor u zvanje docent. Monografija "Reč i moć: sociološki aspekti istraživanja političke propaganda" kandidatkinje Snežane Stojšin ne predstavlja samostalan i originalan naučni rad, a što se od nekoga ko konkuriše za izbor u zvanje redovan profesor očekuje.

Prof.dr Gordana Vuksanović